

FORSKNINGENS BREDD ÄR DESS STYRKA

I slutet av november 2012 ägde så äntligen den stora nationella genusforskarkonferensen, g12, rum. Det är sju år sedan den sist gick av stapeln, och då som nu stod Nationella sekretariatet för genusforskning som huvudarrangör. Vi är många som välkomnar konferensens återuppståndelse, och vi är många som var på plats i Göteborg för att lyssna på ett axplock av de många presentationerna av pågående forskning som ägde rum. Om konferensen är att betrakta som en spegling av svensk samtida genusforskning blir det intressant att försöka utläsa vad den ger uttryck för. En sammanfattning av arrangemanget ger två saker vid handen:

För det första: den svenska genusforskningens bredd är slående. På konferensen diskuterades och presenterades forskning rörande allt från hushållstjänster, migration och globalisering, via pappaverksamheter, hierarkier i akademien och biologiska perspektiv på könsroller, till jämställda transportsystem och nordisk flickforskning. För snart tjugo år sedan konstaterade Judith Butler att genusforskning är ett område utan ”riktiga studieobjekt”, vilket innebär att forskningsområdet kan och skall studera det mesta.¹ Under g12 omsattes kollektivt utsagan om fältets brist på riktiga studieobjekt i forskningspraktik, en praktik som visar att sagda brist utgör fältets styrka.

För det andra: oron för, och kritiken

mot, den nyliberala ordning som enligt flera forskare dominerar dagens svenska klimat vad gäller forskning och högre utbildning, är omfattande. Vad sker med forskningen, med forskarna, med de viktiga länkarna mellan forskning och utbildning, när universitets- och högskolesektorn tar sig för att, som Henrik Berggren uttrycker det, ”leka marknad”?² Vad sker med forskningens kvalitet när den utsätts för en allt aggressivare form för utvärdering och kontroll, och en allt tydligare koppling till marknadsekonomiska strukturer? Och hur ser de strategier ut som vi på fältet skulle kunna tillgripa för att styra händelseutvecklingen i en riktning som tillåter svensk genusforskning att växa, blomstra och därmed också bidra till samhället med viktiga, kritiska och förändringsinriktade insatser och resultat?

Det här numret av *TGV* visar liksom g12 på den omfattande bredden i genusforskningen – samtidigt som det också finns inspirerande kontaktytor mellan artiklarna.

Författaren och doktoranden i konstnärlig forskning Mara Lee inleder med en text som undersöker främlingskap inte utifrån rumsliga dimensioner – att någon tycks vara på fel plats – utan utifrån ett tidsperspektiv. Främling kan den bli som på grund av migration, familjelöshet, psykiska erfarenheter eller andra skäl är queer

i förhållande till en normativ tidsuppfattning. Mara Lee prövar hur njutning och begär kan skrivas in i bilden. Ur den queera tidsligheten, som bryter mot kraven på en produktiv och begriplig biografi, kan stråk av njutning utvinnas – dels genom vissa sexuella praktiker, dels genom ett konstnärligt skrivande som avtäckar kropparnas hemliga tidsrevolt.

Främlingskapande såväl som skapande av nationell identitet är aktiva processer också i Maja Mons Bissenbakker Fredriksens undersökning av dansk asylpolitikdebatt. I sin artikel benar hen upp användningen av begreppet ”skam” i debattens båda läger. Skam och skambeläggande visar sig fungera som effektiva medel för att orientera subjekt och nation mot varandra, och binda dem samman. Tydligast görs det kanske i Dansk Folkepartis antydda idé om Danmark som en ofrivilligt öppnad kvinna.

Associationen mellan ”kvinna” och ”penetration” är djupt rotad. I sin intervjustudie med ett tjugotal kvinnor med vulvasmärter eller vestibulit visar Renita Sörensdotter hur den heteronormativa penetrationsnormen för många blir en svår förhandlingspartner när kroppen sätter sig emot penetrationssex. Att en studie om något så privat och känsligt går att genomföra visar på genusvetenskapens förmåga att lyhört bidra till att återinskriva kroppens mottal i offentligheten, på ett sätt som inte exploaterar utan reformerar.

Hur starkt tabut mot den kvinnliga kroppen varit – när denna kropp inte är till för mannens njutning – framgår av konsthistorikern Katarina Macleods återbesök hos den feministiska och spiritualistiska

konstnären Monica Sjöo. I det tidiga 70-talet väckte hennes födande kvinnor upprördhet och ansågs både skamliga och vulgära. Hur förstå Sjöos måleri utifrån dåtidens och nutidens dubbla kontexter?

Utöver dessa artiklar bjuder numret på en svidande attack mot slagträet ”biologiska könsroller” i den sociala debatten – och så låter vi fyra forskare och författare smälta julhelgen tillsammans med Barbro Backberger och hennes kompromisslösa artikel från 1965: ”Den heliga familjen”.

TGV:s redaktion önskar er en god fortsättning!

Noter

- 1 Judith Butler: ”Against Proper Objects. Introduction”, *Differences. A Journal of Feminist Cultural Studies*, 1994:2-3; Anna Lundberg & Ann Werner: ”Genusvetenskapens pedagogik. Mellan erfarenhetsbaserat lärande och vetenskapligt samtal”, *Genusvetenskapens pedagogik och didaktik*, Nationella sekretariatet för genusforskning 2012.
- 2 Henrik Berggren: *Den akademiska frågan – en ESO-rapport om frihet i den högre skolan*, Rapport till Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi, Regeringskansliet, 2012:3, s. 76.

Anna Lundberg, Emma Stollo, Amelie Björck